

Iedereen mee met de â€˜busâ€™™

De paardenomnibus is een bijzonder en zeldzaam overblijfsel uit de begintijd van ons stedelijk openbaar vervoer en is de voorloper van de paardentram. De omnibus en de spoorwegen namen de plaats in van de diligence, tot dan de meest populaire manier van groepsvervoer over de weg.

Voorheen was een reis met de diligence (postkoets) weliswaar een stuk aangenamer dan met een huifkar, maar het was allerm minst comfortabel. Je werd als reiziger door elkaar geschud en stapte op de plaats van bestemming meestal doodop uit. Een verbeterde vering maakte het reizen met de diligence geleidelijk aan een stuk aangenamer, al gebeurden er nog wel veel ongelukken. Bij veel belangstelling zaten er namelijk ook mensen op het dak, die bij diepe hobbels in de weg handen en voeten nodig hadden om er niet afgegooid te worden. In Nederland was het reizen per trekschuit veel populairder: je gleed zachtjes voort over het water en kon op je gemak een pijpje roken onderweg.

Rond 1840 deed de paardenomnibus zijn intrede. Het was een zwaar en groot rijtuig, waarin achter of tegenover elkaar veel meer passagiers (zo'n 24) konden zitten, ook

op het dak. De omnibus was uitsluitend bedoeld als openbaar vervoermiddel in de stad. Het woord "omnibus" betekent in het Latijn letterlijk: 'voor iedereen'. In de loop der tijd is dit afgekort tot simpel "bus". De koetsier zat voorop de bok, in de buitenlucht. De door twee paarden voortgetrokken omnibus reed gewoon over straat en dus niet op een rails, zoals dat bij zijn opvolger de paardentram wel het geval was. De eerste paardentram in Nederland reed in 1864. Lang heeft de omnibus dus niet bestaan. Er zijn in Nederland slechts twee exemplaren bewaard gebleven.

Erfgoedorganisatie: Museum Nienoord

Beschrijvingstitel: Iedereen mee met de "bus"™

Oneliner / quote: Het was een zwaar en groot rijtuig, waarin achter of tegenover elkaar zo'n 24 passagiers konden zitten

Fotografie: Anton Tiktak, Arte del Norte